

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าได้นั้นก็คือ ทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นแต่ละประเทศจึงมีนโยบายมุ่งเน้นที่จะพัฒนาประชากรในประเทศของตนให้มีคุณภาพมีสมรรถภาพที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจคนพิการนั้นนับได้ว่าเป็นหน่วยเศรษฐกิจหนึ่งในการพัฒนาประเทศเช่นกันประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงได้ให้ความสำคัญและเล็งเห็นคุณค่าของคนพิการ ประเทศไทยได้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กล่าวถึง “การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้นหรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ รวมทั้ง “การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไปมีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

คนพิการถือเป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศมีความสามารถในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปแต่คนพิการมักถูกมองว่าไร้ความสามารถและคนพิการเองก็มีความคิดว่าตนเองเมื่อมีความพิการเกิดขึ้นมีความจำกัดทางด้านร่างกายเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมต่างๆ และนอกจากนั้นการสูญเสียอวัยวะหรือการเปลี่ยนแปลงการทำหน้าที่ของอวัยวะในร่างกายทำให้ความสามารถของบุคคลลดลง (อาภาภรณ์ พรหมโท, 2551, หน้า 1) เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนพิการและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559 ของประเทศที่ว่าในการสร้างสังคมที่บูรณาการเพื่อคนพิการและทุกคนในสังคมให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีบริการเพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายและตอบสนองความจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภทสร้างสภาพแวดล้อมพัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้รวมถึงการสร้างพลังอำนาจให้

คนพิการสามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ทั้งด้านการแพทย์การศึกษาอาชีพและการมีงานทำกีฬาและการท่องเที่ยว รวมถึงการปรับปรุงกลไกด้านการเงินการคลังและงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีประสิทธิภาพและกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นภาคประชาสังคมและภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคนพิการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพตลอดจนจัดบริการให้แก่คนพิการได้อย่างมีมาตรฐาน รวมถึงการสร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการให้ตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมในสังคมการบูรณาการการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของทุกภาคส่วนโดยเน้นผลลัพธ์เพื่อให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถดำรงชีวิตอิสระร่วมกับทุกคนในสังคมอย่างมีความสุขสามารถเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยคนพิการต้องเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากระบบบริการด้านสุขภาพการศึกษาอาชีพกีฬาและการท่องเที่ยว รวมถึงสร้างระบบการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ (คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555, หน้า 1)

ปัจจุบันปัญหาความพิการในประเทศไทยมิได้มีเพียงแนวโน้มที่จะขยายตัวกว้างขวางขึ้นเท่านั้นแต่รุนแรงมากขึ้นตามลำดับนอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านจิตใจและอารมณ์ที่คนพิการรู้สึกตัวเองคือคุณค่าต้องพึ่งพาผู้อื่นจึงขาดความเชื่อมั่นในตนเองจนไม่ต้องการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ขณะเดียวกันยังพบปัญหาที่มาจากภายนอกตัวคนพิการแต่ส่งผลกระทบต่อตัวคนพิการเช่นปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัวคนในครอบครัวมีเจตคติต่อคนพิการในด้านลบคิดว่าอย่างไรก็ไม่มีความรักษาทำอะไรไม่ได้คิดว่าเป็นภาระทำให้เกิดความอับอายส่งผลให้คนพิการถูกเก็บตัวเอาไว้แต่ในบ้านไม่พาคนพิการไปไหนทำให้คนพิการไม่ได้รับการรักษาพัฒนาทางการแพทย์ การศึกษา อาชีพ ด้วยสภาพปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้คนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพล่าช้าหรือไม่ได้รับการใด ๆ ดังนั้นจึงส่งผลให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559 ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนพิการและครอบครัวคนพิการ โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการอันจะส่งผลให้คนพิการมีคุณภาพทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยครอบคลุมทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการและผู้ดูแลคนพิการยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้างสภาพแวดล้อมพัฒนาเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่คนพิการสามารถ

เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ยุทธศาสตร์ที่3สร้างเสริมพลังอำนาจให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ยุทธศาสตร์ที่4ส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการและเครือข่ายยุทธศาสตร์ที่5สร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการพัฒนาการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่4พ.ศ. 2555 – 2559ในพื้นที่ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของคนพิการเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัย “แนวทางการพัฒนาการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559” ครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

- 1.1 ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพและรายได้
- 1.2 ระดับความคิดเห็นของคนพิการต่อการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559
- 1.3 ปัญหาและอุปสรรคของคนพิการต่อการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ คนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน จำนวน 2,571 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดกาญจนบุรี ข้อมูล 9 สิงหาคม 2556)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยเก็บตัวอย่างจำนวน 346 คนและสำรองอีก 5% รวมเก็บตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 363 คนซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นแล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความสะดวก (Convenience sampling)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้เวลาศึกษาวิจัยนับตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จระหว่างมีนาคม 2555 - ตุลาคม 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการ หมายถึงการบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559 ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์

2. คนพิการหมายถึงบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆและมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

3. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการ หมายถึงคนพิการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559 ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรีตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559
2. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ของการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559
3. ทำให้ทราบถึงสถานการณ์การจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559
4. เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดบริการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตคนพิการในอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรีตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติฉบับที่ 4 พ.ศ. 2555-2559